

# FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 14 december 2016

---

---

1077/2016

## Lag om konkurrensrättsligt skadestånd

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

### *Tillämpningsområde*

Denna lag tillämpas på ersättande av skador som orsakats av överträdelse av förbud i artiklarna 101 och 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och i 5 och 7 § i konkurrenslagen (948/2011) (överträdelse av konkurrensrätten).

Bestämmelserna i denna lag om Konkurrens- och konsumentverket tillämpas också på Europeiska kommissionen och EU-medlemsstaternas konkurrensmyndigheter, med undantag för 3 § 1 mom.

2 §

### *Skada och ersättande av den*

Alla fysiska eller juridiska personer som har lidit skada som orsakats av en överträdelse av konkurrensrätten har rätt att från den näringsidkare eller sammanslutning av näringsidkare som orsakat skadan få full ersättning för den skada som orsakats. Också indirekta köpare och leverantörer till överträdaren har rätt till full ersättning för den skada som de lidit.

På skadestånd ska ränta betalas enligt 3 § 2 mom. i räntelagen (633/1982) från och med den dag då skadan orsakades.

En kartell presumeras ha medfört skada, om överträdaren inte visar annat.

När en domstol beslutar om skadestånd kan den be Konkurrens- och konsumentverket om ett utlåtande om grunderna för fastställande av skadebeloppet. Konkurrens- och konsumentverket lämnar utlåtande enligt egen prövning. Om Konkurrens- och konsumentverket inte lämnar något utlåtande ska det underrätta domstolen om saken så snart som möjligt.

3 §

### *Verkan av överträdelsebeslut på skadeståndsdomen*

Domstolen ska på eget initiativ till grund för sin skadeståndsdom lägga en sådan överträdelse av konkurrensrätten som fastställts i ett lagakraftvunnet beslut av Konkurrens- och konsumentverket, marknadsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen.

Om en överträdelse av konkurrensrätten har fastställts genom ett lagakraftvunnet beslut i någon annan medlemsstat inom Europeiska unionen, ska domstolen ta hänsyn till över-

RP 83/2016  
EkUB 20/2016  
RSv 119/2016

Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/104/EU (32014L0104); EUT L 349, 5.12.2014, s. 1–19

trädelsebeslutet som en del av bevisningen för att det skett en överträdelse av konkurrensrätten.

## 4 §

*Solidariskt ansvar för skada*

De näringsidkare som genom ett gemensamt beteende överträtt konkurrensrätten är solidariskt ansvariga för den skada som överträdelserna orsakat, om inte något annat föreskrivs i 2–4 mom.

En näringsidkare som befriats från påföljdsavgift är solidariskt ansvarig gentemot sina egna direkta eller indirekta köpare eller leverantörer. En näringsidkare som befriats från påföljdsavgift är solidariskt ansvarig gentemot andra skadelidande parter endast om dessa inte kan få full ersättning från andra näringsidkare som gjort sig skyldiga till samma överträdelse av konkurrensrätten.

Ett i kommissionens rekommendation 2003/361/EG om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag avsett litet eller medelstort företag som gjort sig skyldigt till överträdelse är solidariskt ansvarigt endast gentemot sina egna direkta och indirekta köpare om

1) företagets marknadsandel på den relevanta marknaden var under 5 procent under hela den tid då överträdelserna pågick, och

2) tillämpningen av de bestämmelser om solidariskt ansvar som nämns i denna paragraf oåterkalleligen skulle äventyra företagets ekonomiska bärkraft och medföra att dess tillgångar förlorade allt sitt värde.

Begränsningen enligt 3 mom. tillämpas dock inte om den hindrar den skadelidande från att få full ersättning för skadan eller om det företag som avses i det momentet har lett överträdelserna av konkurrensrätten eller tvingat andra företag att delta i överträdelserna, eller om företaget tidigare har befunnits skyldigt till överträdelse av konkurrensrätten.

## 5 §

*Fördelning av ersättningsansvaret och regressrätt*

Beloppet av skadestånd ska fördelas mellan de skadeståndsskyldiga med beaktande av den skuld som ligger var och en av de skadeståndsskyldiga till last. Den andel av skadeståndet som en näringsidkare som befriats från påföljdsavgift ska betala till övriga skadeståndsskyldiga är dock högst beloppet av den skada som dess egna direkta och indirekta köpare eller leverantörer har lidit.

Den som betalat skadestånd utöver sin egen andel har rätt att av var och en av de övriga skadeståndsskyldiga få det som den betalat för dennas del.

Om en överträdelse orsakat skada för andra än de skadeståndsskyldigas direkta eller indirekta köpare eller leverantörer, motsvarar den eventuella andel som ska betalas av den näringsidkare som befriats från påföljdsavgift till övriga skadeståndsskyldiga den skuld som ligger näringsidkaren till last.

## 6 §

*Övervältring av överpris*

När domstolen beslutar om skadestånd ska den bedöma vilken del av eventuella kostnader för överprissättning som har övervältras på andra i distributionskedjan. Vid denna bedömning kan den ta hänsyn till skadeståndstalan som väckts av andra i distributionskedjan med anledning av samma överträdelse av konkurrensrätten och de domar dessa utmynnat i samt till offentliga uppgifter om den offentliga övervakningen av konkurrensrätten.

## 7 §

*Bevisbördan för övervältring*

Om inte annat följer av 2 och 3 mom. ligger bevisbördan för övervältringen på den svarande som gjort sig skyldig till överträdelsen. Svaranden kan som en invändning mot ett skadeståndsanspråk åberopa det faktum att kâranden övervältrat hela eller delar av det överpris som överträdelsen av konkurrensrätten orsakat.

En indirekt köpare som yrkar på skadestånd ska visa att överpris har övervältrats på denna samt beloppet av överpriset.

En indirekt köpare anses ha bevisat att ett överpris har övervältrats på denna, när denna har visat att

- 1) svaranden gjort sig skyldig till en överträdelse av konkurrensrätten,
- 2) överträdelsen av konkurrensrätten har lett till ett överpris för den direkta köparen till svaranden, och
- 3) den indirekta köparen har köpt de varor eller tjänster som berördes av överträdelsen av konkurrensrätten, eller har köpt varor eller tjänster som härrör från eller innehåller berörda varor eller tjänster.

Svaranden kan dock visa att överpriset inte, eller inte helt och hållet, har övervältrats på den indirekta köparen.

## 8 §

*Utlämnande av bevis och förbud mot användning av bevis*

På utlämnande av bevis och grupper av bevis tillämpas 17 kap. i rättegångsbalken.

Domstolen kan bestämma att Konkurrens- och konsumentverket ska lämna ut bevis som finns i dess ärendeakt om ingen av de parter som gjort sig skyldiga till överträdelse av konkurrensrätten eller någon tredje part rimligen kan tillhandahålla bevisen.

Domstolen får inte vid en rättegång som bevis använda sin kännedom om innehållet i en förklaring för kommissionen eller för en EU-medlemsstats konkurrensmyndighet inom ramen för eftergiftsprogrammet för befrielse från eller nedsättning av sanktionsavgifter, eller sin kännedom om en förlikningsinlaga. Om endast en del av bevisningen utgörs av en förklaring enligt detta moment, får domstolen använda de övriga delarna som bevis. Domstolen kan begära bistånd för bedömning av förklaringens art endast av den konkurrensmyndighet för vilken förklaringen utarbetats.

Innan Konkurrens- och konsumentverket genom ett beslut enligt 9–11, 30 c eller 32 § i konkurrenslagen eller en framställning enligt 12 § i den lagen eller på något annat sätt avslutat sitt förfarande, får domstolen som bevis inte heller använda kännedom om

- 1) svaret på Konkurrens- och konsumentverkets begäran om information eller annat material som beretts uttryckligen med tanke på konkurrensmyndighetens förfarande,
- 2) beslutsutkast eller annat material som Konkurrens- och konsumentverket under sitt förfarande utarbetat eller skickat till parterna, eller om
- 3) en återtagen förlikningsinlaga.

Trots 3 mom. får som bevis användas en förklaring som gäller en part själv och som parten åberopar som bevis. Domstolen ska uppmana Konkurrens- och konsumentverket att lämna ett utlåtande om huruvida förklaringen får användas som bevis vid en skadeståndsrättegång.

Om ett bevis har erhållits endast genom berättigad tillgång till Konkurrens- och konsumentverkets ärendeakt och det inte är fråga om ett i 3 eller 4 mom. avsett bevis, får endast den som fått rätt att ta del av akten eller den på vilken denna rätt har överförs åberopa beviset.

9 §

*Proportionaliteten vid utlämnande av bevis*

Domstolen ska begränsa utlämnandet av bevis till vad som står i proportion till ändamålet och med hänsyn till alla parter och berörda tredje parter rättmätiga intressen.

Konkurrens- och konsumentverket kan på eget initiativ lämna ett yttrande till domstolen där det ger sin syn på huruvida begäran om utlämnande av bevis är proportionell.

Vid sin bedömning av proportionaliteten av ett utlämnande av bevis ska domstolen beakta huruvida effektiviteten i den offentliga verkställigheten av konkurrensrätten tryggas när

- 1) begäran om utlämnande av handling gäller handlingar enligt 8 § 4 mom.,
- 2) begäran om utlämnande av handling gäller ett bevis i Konsument- och konkurrensverkets ärendeakt, eller
- 3) Konkurrens- och konsumentverket ger sin syn på frågan om huruvida begäran om utlämnande av bevis är proportionell.

10 §

*Preskription*

Rätten till skadestånd enligt denna lag preskriberas fem år från det att den skadelidande fick eller borde ha fått kännedom om överträdelsen av konkurrensrätten och om skadan och den som var ansvarig för den. Om konkurrensmyndigheten har inlett undersökning av eller något annat förfarande som gäller överträdelsen, upphör preskriptionstiden att löpa till dess att det har förflutit ett år från det lagakraftvunna avgörandet eller från det att behandlingen av ärendet upphört av någon annan anledning.

Rätten till skadestånd har dock inte preskriberats om skadeståndstalan väcks

- 1) inom tio år från den dag då överträdelsen skedde eller den fortsatta överträdelsen upphörde, eller
- 2) inom ett år från den dag då saken avgjordes genom ett lagakraftvunnet avgörande eller behandlingen av ärendet upphörde av någon annan anledning.

11 §

*Inverkan av medlingsförhandlingar på preskriptionen och på behandlingen av skadeståndstalan*

Medlingsförhandlingar avbryter preskriptionstiden för dem som deltar i förhandlingarna för den tid medlingsförhandlingarna pågår.

När ärendet är anhängigt vid en allmän domstol kan domstolen avbryta behandlingen av skadeståndstalan för högst två år för dem som deltar i medlingsförhandlingarna.

12 §

*Förlikning och dess inverkan på skadestånd*

Efter en förlikning reduceras den skadelidandes rätt till ersättning med den andel av skadan som en överträdare som ingår förlikning har orsakat den skadelidande.

Andra som varit delaktiga i överträdelsen och som är ansvariga för det återstående skadeståndet får inte regressrätt gentemot en överträdare som ingår förlikning.

En överträdare som ingår förlikning är ansvarig för det återstående skadeståndet bara om de övriga överträdare som inte ingår förlikning inte kan betala det återstående skadeståndet. I förlikningsavtalet kan det dock bestämmas att en överträdare som ingår förlikning inte heller är ansvarig för det återstående skadeståndet, om de övriga överträdarna inte kan betala det återstående skadeståndet.

1077/2016

En överträdare som ingått förlikning och som betalar skadestånd enligt 3 mom. utöver det som överträdaren har förbundit sig till i avtalet om förlikning, får regressrätt gentemot de övriga överträdarna på det sätt som föreskrivs i 6 kap. 3 § i skadeståndslagen (412/1974). Om en överträdare ingått förlikning, betraktas vid bestämmande av regressrätt det belopp som förlikningen avser som överträdarens andel av skadeståndet.

13 §

*Ikraftträdande*

Denna lag träder i kraft den 26 december 2016.

Behandlingen av ärenden som är anhängiga vid domstol vid ikraftträdandet av denna lag slutförs med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Till den del som ett förfarande som avses i 1 § har skett innan denna lag har trätt i kraft, ska på behandlingen av ärendet, i stället för 2 § 1–3 mom. samt 4, 5, 10 och 12 § tillämpas de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft, trots att ärendet väcks efter det att denna lag trätt i kraft.

Helsingfors den 9 december 2016

**Republikens President**

**Sauli Niinistö**

Justitie- och arbetsminister Jari Lindström